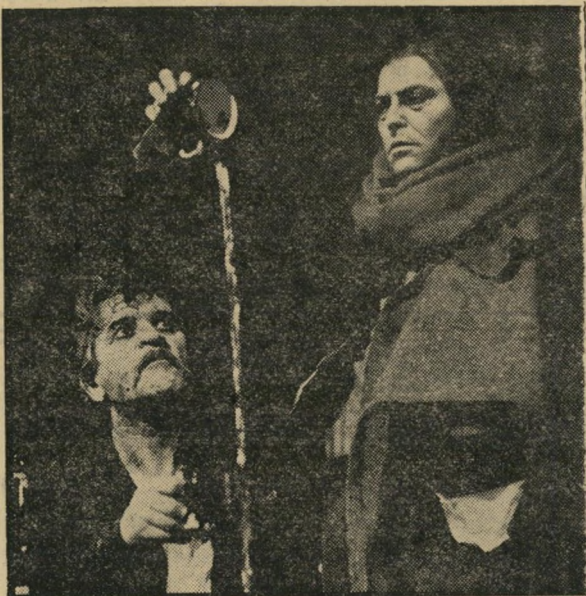

להצגת יוקרה ישראלית

אם התיאטרון הישראלי היה זקוק להצגת-יוקרה, הוא יכול להירגע. הוא זכה בה. שמה בשפלה, והיא מוצגת על-ידי התיאטרון הקאמרי, בעזרת האדיבה של התיאטרון החיפאי. יש בה הרבה משתתפים, הושקעה בה הרבה עבודה ואורכה קרוב לשלוש שעות. ומה יוצא מכל זה? מוצג מוזיאוני מכובד מאד, שאינו לובש

שמעון בר ונתן מייזלר, "בשפל"
אין נשמה רוסית

את בגדי שנות ה-70, ואינו מצליח להתבטא בשפת תחילת המאה התקופה בה נוצר. מקסים גורקי תיאר במתוזה זה אוסף של טיפוסים המייצגים את השיכבה העניה והמרודה ביותר של העם הרוסי, את נסיונותיהם להתנחם באשליה, ואת רוח התקווה החולפת ביניהם עם ביקורו של זקן אלמוני במישכן העלוב שלהם. לפני ששים ושמונה שנים היתה בשפל להצלחה הגדולה של להקת סטאניסלאבסקי, היום, הרחק ממוסקבה ומסטאניסלאבסקי, זוחל בשפל לאיטו ומחפש דרך להגיע אל הקהל. מאחר ולא הבמאי היי קילוס ולא השחקנים, אם אלה שמעון בר, נתן מייזלר, יוסי גרבר או מוסקו אלקלעי ואחרים, טובים פחות, הצליחו לתפוס את המהות של הנשמה הרוסית, נשמעת ההצגה כשורה של דיקלומים, דיקלומים מוכשרים בהחלט, אבל בסופו של דבר כעייפים למדי. קשה לומר שגורלן של הדמויות נוגע ללב, משום שהן נראות מצד אחד תלושות מן המציאות כאן, ומצד שני חסרות חיים ורקע משלהם. ואת החולשה העיקרית של המחזה מתמצת במיוחד המוסיקה, המנסה לשמור איכשהו על אחיזה סלאבית, ולהוסיף בה את הקצב המודרני. התוצאה: שעטנו. אמנם, אי אפשר להתעלם מן העובדה שכל הנוגעים בדבר השתדלו מאד (מעל כולם — אברם בן-יוסף). לכן התוצאה היא הצגת יוקרה. אבל, מתי נזכה גם להצגה גדולה?

בקרוב אצלכם, סוף-סוף

בשעה טובה ומוצלחת, נחתמו הניירות של כמה ארטיסטים, בחירי לבבם של שמיל שי, אבי קורן, דני ליטאי ויאיר רוזנבלום, האחראים לה-צגת-הזמר המצחיקה (בתקווה) בתיאטרון גודיק: "בקרוב אצלכם", על חבורת אנשים הרוצה לה-ניא בחור מלהתחתן.

ובכן, שמוליק סגל — משורר דימעה ורטט. עזריאל אשור — הבחור המיועד להיות חתן, וחבריו מתכוונים להמעיטו. אריה אליאס כתפ-קידים רבים, שהם בעצם תפקיד אחד: האנשים שתמיד מפריעים לכל המתיחות. חנן גולדבלט — גרזניק, מתקן וישרים בקיץ וראדיאטורים בחור-רף. אפרת לביא, (יוצאת להקת פיקוד מרכז) הכלה החסודה. תמי ספינק — סטודנטית לדר-מה ולמכשירים, ששמה הדסה בילינסון. כרמלה גיא: הגרזניקית. מיכל טל — שרה, עולה מאר-צות הרווחה. רפי טיילור — קוראים לו, סרן, כי הוא טוראי במילואים. ישנם גם ארבעה רק-דנים, ותזמורת הקצב "סול מן" שהיא כמוזן המקלה היוונית המודרנית.

מה לומר לכם? בקרוב אצלכם!

מלחמה בשניים

סטאקי הוא מחזה חסכני מאד. משתתפים בו שני שחקנים בלבד, ומעט תפאורה.

תיאטרון

הקריין, הכתבן, השחקן,

בקיצור: הברקן

"היש דבר נחמד יותר ויפה יותר מ לעשות מה שאתה מרגיש שאתה רוצה לעשות?" — זוהי תשובתו של מוטי בר-קן לכל המקשים עליו, כיצד זה בחר בכל-כך הרבה דברים גם יחד. האמת היא שכל דבר בא בזמנו: תחילה היה קריין בקול ישראל, והתפתה במיוחד לעיבוד, לכתיבה ולבימוי של תוכניות לילדים. "לפתע גיליתי שהתיאטרון והקול-נוע עוברים זה לזה ומשלימים זה את זה, אפילו שקיים הבדל כשאתה מדבר ברדיו, למשל, בקול נמוך ובשקט, ובתיאטרון אתה צריך להרים את קולך. "בשבילי, היה כל דבר המשך של דבר אחר: ברדיו הכרתי את ראובן מרגן, דר-כו הכרתי מישוה בקולנוע והשתתפתי בו בסטים (ביניהם, השימלה), דרך הקולנוע הכרתי מישוה בסלמנכוס קליי, ודרך טלמ-כוס קליי הגעתי לאייק לייק מייק, וכאן, נפגשתי, באופן מיקרי במסיקה. "תחילה רשמתי לי נעימות על טייפ, להנאתי. אחר כך כתבתי להן מילים, ו-הוצאתי לאור את תקליטי לילות החורף, ואת התקליט לילדים כוכב המישחקים. אותם סרטים ציוריים בסליחיה לא גרמו לי נחת, אבל לעומת זאת גרמו לכך ש-חיפשו אצלי תמיד את המזוודה והמטרייה. לא שמחתי שקראו אחרי: הנה מוטי מ-טלוויזיה, כי לא חשבתי שהייתי טוב. "צריך להקשיב. ומה הרגשותו של

דיין וברקן ב"פרפרים"
הדבר הקשה ביותר

מוטי כשחקן בהצגה החדשה פרפרים הם חופשיים, כשהוא מעצב דמותו של בחור עיור, המנסה לגור לבדו, מול תיקי דיין, נערה הפוחדת מפני התחייבויות. "זו קומדיה כתובה להפלא", מספר מו-טי, כמעט בליקוק שפתיים, "הרפליקות והקצב והטיימינג, והפארטנרים והבמאי, וכולם ממש נקשרים אחד לשני מיום ליום, ולומדים מה שלי נראה הכי חשוב כרגע: להקשיב. לעמוד על הבמה, מול הקהל, כשאתה צריך לומר את השורות שלך, ואתה צריך להקשיב לפארטנר שלך בפעם המי יודע כמה, אתה מוכרח ממש להקשיב!" ובניתיים, לדיעת כל מי שיקשיב לשיר פרפרים הם חופשיים המלווה את ההצגה — כתב אותו השחקן — ברקן.

תדרין

* יהודי הדממה (הבימה) — מח-זה קלוש על נושא כאוב ואקטואלי: ה-טרגדיה של יהודי בריית-המועצות. על אף הוויכוחים וזיל-פרי בקשר לליקויים של ההצגה, מצליחה לבנות דמותו של ראש הקהילה, כפי שמגלם אותו ישראל בקר. * השקרן (הבימה) — בימוי מלר-טש ומסגנן (ראו מירון) ומישק מגר-שם והסריחן ברוב המיקרים, אינם מצ-ליחים אלא לעיתים רחוקות לתת את ה-ברק הראוי לקומדיה קלילה זו.

יש בכך כמוזן יתרון: קל להפיק אותו ולטלטל אותו ברחבי הארץ. יש בכך גם חסרון: על שני השחקנים הנמצאים כל הזמן על הבמה, להיות מעולים באמת, אחרת קל להרגיש בחסרונותיהם. הסיפור על שני חיילים, אחד אמריקאי ואחד יפאני, הנקלעים יחד לאי בודד בלב האוקיינוס השקט, זכה כבר גם לגרסה קול-נועית (בלא אישורו של המחבר טיטון וינסלברג), בהשתתפות לי מארחין וטושיירו מיפונה. הצגת תיאטרון גודיק מציעה במקומם את אילי גורליצקי וחילל אמריקאי ומולו היפאני דייל אישימוטו. אם השליחות הרעיונית של המחזה (המלחמה היא מעשה שריר ורוח, המעמידה שני אנשים, שאין להם שום דבר אחד נגד השני, במחנות אויבים) היא מובנת, ברורה ונמסרת בצורה פשוטת למדי, הרי לעומת זאת מספק וינסלברג הזדמנויות רבות לשני השחקנים להבריק הן בתנועה, כאשר הם מתאבקים זה עם זה, הן במנוולוגים ארוכים (אצל החייל האמריקאי) והן בשימוש במימיקה (אצל היפאני).

וכאן בא לידי ביטוי ההבדל שבין שני המשתתפים. דייל אישימוטו, שהופיע כבר מאות פעמים בתפקיד, מעצב דמות שקל להאמין בה, חייל יפאני שריירי, אלים, ויחד עם זאת אנושי לפי מושגיו שלו. מולו, נראה אילי גורליצקי לעתים קרובות כבובה על חבל, שתנועותיה מהוקצעות ומתוכננות להפליא, היא אינה מחטיאה בשום פרט טכני, אבל אינה מסתירה שום רגשי מאחורי טכניקה זו.

וצרה אחרת: ליד היפאני המוצק והשרירי, נראה אילי שברירי,

גורליצקי ואישימוטו ב"קטאקי"
אין נשמה אמריקאית

וקשה להאמין שהיה מחזיק מעמד במהלומות שמטיחים בו כביכול. ומי שראה את הצמד מארחין-מיפונה, אינו יכול שלא לערוך השוואות. ואין צורך לומר לטובת מי.

מצפים לפר גינט

יוסי (מחכים לגודו, שש נפשות מחפשות מחבר) יורעאלי, הוא אחד מאותם במאים צעירים הנועזים למראהו הפורח של התיאטרון הישראלי: אותו מראה פורח שפירושו מירון מטרופא אחרי הצגות בכורה, על חשבון האיכות, מיספר מדהים של הצגות חדשות, שאף אחת מהן אינה עשויה לעורר מתרומתו את הצופה הממוצע של היום, שכבר רגיל לכל כך הרבה אמצעי-בידור משוכללים כתחליפים לחייה אמיתית.

"לא איכפת לי לעבוד על הצגה שנה שלמה, ובמציאות הישראלית זו הדרך היחידה האפשרית. כי כמה שחקנים ישנם בארץ, שכבר עברו את שלבי הסדנא. או שאתה יכול ללוש אותם כחומר ביד היוצר?"

להדגמת השיטה היורעאלית, כמה פרטים על הפקת פר גינט שלו בהבימה, שלדבריו הרבה אנשים בודאי יכעסו למראהו החדש, שכן יוסי יש תפיסה שונה לגבי אחד הגיבורים המשווקים ביותר בתולדות התיאטרון: פר גינט שלו יהיה יוסי בנאי, וסולוויג תהיה נירה רבינוביץ, ולא די בכך, כל ארבעים השחקנים שבחר לו, אינם אנשי הבימה כלל וכלל, חוץ משתיים: טובה סרדו ושושנה דואר. ולמען האמת, עבודת הליהוק עוד לא תמה, אם כי כבר עובדים על ההצגה יותר מחודש וחצי.

"מה אפשר לעשות, אם אני צריך לבחון מאתיים וששים שחקנים כדי להוציא מקירובם שלושה-עשר? אבל אותם שבתרתי, כולם צעירים, כולם מוכנים להתחיל מחדש.

"הנה, למשל, עוד לפני שהתחלנו בחזרות, עבדו השחקנים במשך חודש ימים עם יורם בוקר על תנועה, ורק על תנועה. ואת הדרך האפשרית היחידה לעשות בארץ תיאטרון חי ואמיתי, כי כשראיתי נגד עיני את החתכים, ידעתי בדיוק איך זה ייראה בסופו של דבר. ואני רוצה פר גינט כזה חדש שלא יכירו אותו..."

ישנם האומרים שפר גינט יהיה הסוס שיוציא את הבימה מן הבוק, ובניתיים רושם מישוה סגל את המוסיקה היורר מסובכת מכתיבת מחזמר, ודוד שריר מכין תפאורה, שקשה מאד להרים אותה, לדבריו.

וישנן אפילו בעיות צנוניות עם הטרוולים, הייצורים השטניים המופיעים בחלומות של פר גינט. באמת, מעורר סקרנות.